

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

112. An in aliquo casu Clericus possit capi à ministro laico? Et notatur iudicem laicum non posse detinere Clericum de quo supra captum in suis carceribus per spatium viginti horarum, si breuiori ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

RESOL. CXI.

An index secularis possit capere Ecclesiasticos, & Religiosos impediendo, & resistentes iurisdictioni laicali? Ex part. 4. tr. 1. Ref. 79.

§. 1. Afirmatiue respondet Bobadilla in polit. tom. 1. lib. 2. cap. 18. num. 34. vbi sic ait. [Si aliquis Clerigo o Religioso impediendo la iurisdiction seglar, o la resitiente, quitando a los ministros de Iusticia que no prendan a alguno, o forçando para que suelten al preso en los dichos casos podra el corregidor y sus ministros prender a los Clerigos, o Religiosos para remitirlos a los Iuezes, y podra tambien multarlos en penas pecuniarias en sus bienes.] Ita ille, & post illum Villadiego polit. cap. 5. num. 77.

2. Sed quoad capturam existimat Megalius in 3. part. lib. 3. cap. 11. num. 23. hoc procedere quando alias laicam iurisdictionem defendere non possent, tunc enim hoc liceret ratione iustæ defensionis: sed extra hunc casum, illam nullo modo licitam esse putat, cum prohibeatur expresse in Bulla Cœnæ; sed de hoc alibi à nobis actum est. Quoad punitionem vero nullo modo hoc procedere posse docet, nã quo iure laici possunt punire Clericos, etiam si pœna sit pecuniaria, & in bonis, cum eorum bona gaudeant, vt sæpius dictum est, priuilegio personæ. Et ita hanc sententiam docet Sanchez in consil. tom. 1. lib. 3. cap. vnic. dub. 13. num. 2. vbi firmat iudicem secularem non posse procedere non solum contra personam, sed nec etiam contra res Clerici, quia bona accessoria sunt personæ, vnde dub. 21. num. 11. damnat iudices laicos punientes Clericos delinquentes in officio seculari pœna pecuniaria. Adde quod similes pœnæ sæpius applicantur fisco saltem pro aliqua parte, & quando pœna pecuniaria est fisco applicanda, causa dicitur criminalis, iuxta glossam in l. 3. ff. de sepul. viol. & ibi Bartolus. Sed per Bullam Cœnæ nullo modo possunt laici causam criminalem Ecclesiasticorum cognoscere ergo, &c. Ex his apparet, non esse audiendos aliquos Iurifconsultos asserentes in multis casibus Clericos à iudice laico posse puniri in bonis, & pœna pecuniaria: nam, vt sæpius dictum est, si persona Clerici est exempta, erunt exempta eius bona, & sicut importat iurisdictionem punire Clericos in persona, sic etiam importat iurisdictionem illos punire pœna pecuniaria. Vnde male asseruit idem Bobadilla vbi supra num. 143. Ecclesiasticum delinquentem in iudicio seculari, ab eodem iudice puniri posse pœna pecuniaria, & in bonis, & ita optimè illum reprobat Megalius loco cit. num. 38.

Pro hac captura in Ref. seq. & infra in Ref. 114. 115. & sup. in Ref. 25. §. Sed dices.

Sæpius in Ref. quæ hic est supra 68. §. vlt. & in aliis eius annot.

Sup. hoc supra in Ref. 68. & 69. & lege alios §§. posticos in annot. 1. Ref. huius annot.

Sup. hoc supra in Ref. 66. & 67. & infra Ref. 268. §. Vnde

RESOL. CXII.

An in aliquo casu Clericus possit capi à ministro laico? Et notatur iudicem laicum non posse detinere Clericum, de quo supra, captum in suis carceribus per spatium viginti horarum, si breuiori tempore possit illum iudici Ecclesiastico remittere? Ex part. 5. tract. 1. Ref. 22.

§. 1. VT si v. g. in flagranti delicto fuerit inuentus, vel si probabiliter præsumatur ad delinquendum incedere, vel etiam post delictum commissum ad effectum præsentandi illum Prælato Ecclesiastico. Et afirmatiue respondet Suarez contra Regem Angliæ lib. 4. c. 34. n. 15. Scaccia de iudic. lib. 1. cap. 11. num. 94.

Sup. hoc in Ref. præterita & in aliis eius priuilegiis. Et afirmatiue respondet Suarez contra Regem mæ anno.

Barbosa, & alij penes ipsos. Nec obstat etiam aduersus nostram principalem conclusionem, quod Decian. lib. 2. conf. 81. num. 9. efferat bullam Pauli III. anno 1542. qua conceditur licentia Iudicibus secularibus, procedendi contra Clericos in atrocissimis delictis: nam respondeo cum Ceuallos tract. de cognitione per viam violentiæ p. 2. q. 102. n. 4. dictam Bullam non extare. Notandum est etiam, quod ad priuandum Clericum priuilegio fori, ad hoc, vt dicatur se in enormitatibus immiscere requiritur primò, vt incedat sine habitu, & tonsura. Secundo, non sufficit vnum delictum, sed plura requiruntur. Tertio, necesse est, vt in enormitatibus comprehendatur: comprehensus autem dicitur, si in flagranti fuerit captus, vel si ipse, antequam opponat de priuilegio clericali, delictum fateatur, seu de eo legitime conuictus; vel, si criminis sit ad eò notorium de facto, vt nullus sit infestationi locus. Et ita docet doctus Barbosa in collect. tom. 2. lib. 5. tit. 9. cap. 1. num. 2. 3. & 4. quæ sunt valde notanda. Vide etiã eundè Barbosam ibid. tit. 33. c. 27. per tot. Sed de hac quæstione vide infra in Resol. seqq.

RESOL. CX.

An sint aliqui casus, in quibus Principes seculares possint penes coercere Clericos? Et an si Papa faceret aliqua mandata in destructionem Ecclesiæ, possit Princeps secularis factio, & vi resistere illis, & impedire executionem talium mandatorum? Ex part. 1. tr. 2. Resol. 7.

§. 1. Afirmatiue respondet ex Victoria, & Soto Antonius Fernandez in exam. Theol. mor. p. 2. c. 6. §. 1. n. 4. & Ludouicus Molina de iust. & iur. tom. 1. tract. 2. disp. 31. num. 10. vbi sic asserit: [Obseruant Victoria, & Sotus, si Clericorum libertas in manifestam cederet seculariis reipublicæ perniciem, Clericis impunè vacantibus in laicorum cædes, Summiq; Pontifices admoniti adhibere nollent remedium, posse equidem Principes seculares suis subditis consulere, nihil immunitate, & priuilegio Clericorum impediendo. Ratio est: quoniam Respublica ciuilibus est sibi ipsi sufficiens. Quocirca, quemadmodum propria autoritate potest se ipsam defendere, & seruare indemnem à quacumque Republica alia seculari, sic etiam ab Ecclesiasticis. Meritò autem admonent, potestatem hanc esse apud Principem, non verò apud Iudices, & Magistratus: & ideo nefas illis esse propria autoritate agere contra Ecclesiæ libertatem, aut Clericos capiendo, vel malefactores extrahendo de Ecclesiis, vel aliqua alia ratione leges transgrediendo, tametsi vim vi repellendo cū moderamine inculpate tutelæ suos ab Ecclesiasticis tutari, ac defendere possint. [Ita Molina, & Gulielmus Benedictus in c. Raynucius. ver. uxorem, num. 454. Aufertius de potest. secul. super. Eccl. personas, reg. 2. Nauarrus in c. cum contingat, de rescrip. remedi. 1. ver. 1. Simanchas de carb. in sit. cap. 42. num. 32. Sed meritò aduertit Salas de leg. quæst. 94. tract. 14. disp. 14. sect. 9. num. 111. quod casus isti sunt metaphysici, & moraliter contingere non possunt: quia Clerici, & Episcopi non habent tantam potestatem in Republicam: sicut & alius casus, quem ponit Victoria in relect. de potest. Papa, metaphysicus etiam videtur vbi asserit, quod si Papa faceret aliqua mandata in destructionem Ecclesiæ, possit Princeps secularis factio, & vi resistere illis, & impedire, executionem talium mandatorum, Ita Victoria. Sed certè modum excessisse aliqua ex parte videtur, vt contra illum notauit Azor. p. 1. lib. 5. cap. 14. quæst. 5.

Cetera hoc loco doctrina Ref. & alia...

Sup. hoc supra vide Ref. 14. & 5. Notum Ref. 11. dicit Ref. 51. §. 1. ibid.

num.9. Fatinacius 9.8.n.122. Clarus in pract. 9.28.n.6. & alij. Et hoc non titulo iurisdictionis, vt constat ex cap. cum non ab homine, de indic. & cap. si verò, de sent. excomm. & cap. si Clericus, de foro comper. Sed ex tacita voluntate Prælatorum, vel quia tunc à iure censetur cuiuslibet data talis potestas, ex l. raptores, C. de Episc. & Cler.

2. Sed hæc doctrina ita absolute prolata mihi non placet, sed illam aprobo concurrentibus tribus conditionibus. Prima, vt præsumatur fuga, nisi Clericus tunc capiatur. Secunda, vt non potuerit à proprio Prælato impetrari mandatum. Tertia, vt statim iudici proprio remittatur, videlicet infra spatium viginti horarum, & ita docet Castrus Palaus tom.2. tract. 12. in disp. vnic. punct. 6. num. 14. qui tamen existimat iudicem laicum non posse detinere Clericum de quo supra, captum in suis carceribus per spatium viginti horarum, si breuiori tempore posset illam Ecclesiastico Prælato remittere, quia aliàs neque Superior Ecclesiasticus præsumitur consentire, neque secularis iudex causam habeat Clericum detinendi, ergo, &c.

Sup. hoc in Ref. not. seq. Sup. hoc in Ref. seq. §. vlt. ad medium, & infra in Ref. 115. §. vlt. & in tom. 7. tr. 7. Ref. 19. §. Sed omnia ante mediū,

RESOL. CXIII.

An iudex laicus possit in aliquibus casibus capere Clericum, & detinere in carceribus ultra viginti horas?

Imò, neque eo tempore detinere eum possit, si breuiori illum iudici Ecclesiastico remittere posset? Et in casibus concessis, si laicus officialis capiens Clericum non præsentet statim suo iudici, an incidat in excommunicationem, &c? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 85.

Sup. hoc in fra in Ref. 115. §. 2. cursum in fine, & in aliis annot. vlt. dictæ Ref.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Villadiego in polit. cap. 5. num. 60. [Si fuisse el delito tan graue, o escandaloso, que conueniesse dar cuenta al Consejo ó al Rey; que entonces es arbitrario el tiempo que le deve detener conforme á la calidad del negocio y circunstancias del.] Ita ille, & ante illum Garfias de hisp. nobilit. gloss. 9. num. 39.

2. Sed, vt verum fatear, res ista est periculosa, quia delictum graue & scandalosum non præbet auctoritatem iudicibus laicis detinendi Clericos carceratos ultra tempus quo de iure in aliquibus tantum casibus detinere possunt, & ideo Belletus in disquis. Cler. part. 1. tit. 3. §. 11. num. 2. Laurentius Oforius in su. Pina de Rosas lib. 4. §. 3. & Naldus in sum. ver. Bulla Cæna num. 58. & Guazzinus de defensionibus reorum tom. 1. lib. 1. defen. 1. cap. 2. num. 5. notant, quod laicus in casibus, in quibus potest capere Clericum, non potest ipsum in carceribus retinere ultra viginti horas, & ita etiam tradit glossa in l. capite, & ibi Bartolus, de adult. Panormitanus in cap. cum non ab homine, n. 11. de indicis. & hanc esse communem opinionem testatur Fatinacius quaest. 8. num. 118. Vnde Carolus de Grassis de effect. Cleric. effect. 1. num. 557. & Scaccia de indic. Can. tom. 1. lib. 1. cap. 39. num. 14. asserunt quod in casibus, concessis si laicus officialis capiens Clericum non præsentet statim suo iudici, incidit in excommunicationem, & Campanili in diuer. iur. can. rubr. 4. num. 26. & Barbosa in collectan. tom. 2. lib. 5. tit. 39. cap. 35. num. 5. in fine, docent laicos in casibus, quibus possunt capere clericos, debere illos statim iudicibus Ecclesiasticis consignare, nec ad id faciendum concedunt spatium viginti horarum, ex rationibus, quia ipsi adducunt, vnde, vt dixi, negotium videtur periculosum, attendant ergo ministri laicalis iurisdictionis in casibus contingentibus quid faciant, & aduersus illos vide omnino Guazzinum vbi quidem.

Sup. hoc si quis capit Clericum, & retinet ex iusta causa qua pena puniendus sit, lege infra in tr. 7. Ref. 64. §. 1. à lin. 5.

Sup. hoc & sequentibus in hoc §. in Ref. not. 1. huius Ref. in eius §. vlt. & in Ref. præterita §. vlt. post medium, & in tom. 7. tr. 7. Ref. 19. §. Sed omnia ante mediū, à vers. Et quidem.

supra, & nouissimè doctum Castrum Palaum in opere moralis tom. 1. disp. vnica, punct. 6. num. 14. vbi absolute docet in casibus permittis non posse iudicem laicum detinere Clericum in suis carceribus ultra viginti horas: imò docet neque eo tempore detinere posse, si breuiori potest illum iudici Ecclesiastico remittere.

RESOL. CXIV.

An iudex laicus, & eius minister possit capere personam Ecclesiasticam in flagranti crimine & ducere illam sine iniuria ad sum Ecclesiasticum Superiorem? Ex part. 1. tr. 2. Ref. 11. aliàs 10.

§. 1. **N**egatiuè respondet Megala in p. 3. cap. 11. n. 7. Marth. de iurisdic. p. 4. cent. 1. cap. 42. n. 17 & Soula in Bulla Cæna, cap. 16. disp. 82. num. 8. cum aliis. Et ratio est: quia non est textus, in iure canonico, qui debeat, posse laicum iudicem in hoc casu Clericum comprehendere, etiam vt ad Prælatum suum ducat, nisi de ipsius Prælati licentia, & in contrarium sunt iura absolute prohibentia, ne Clericus à laico iudice comprehendatur: ergo, &c.

2. Sed non desunt Doctores, qui contrarium asserant: & hi sunt, Peregrinus de immun. Ecol. cap. 16. num. 37. Gomez var. tom. 3. cap. 4. num. 3. Auendanus de exequ. mand. part. 1. cap. 22. num. 2. Olibanus de iure fisci, cap. 14. num. 104. Borrellus de præst. Regis Cathol. cap. 7. num. 185. Duardus ex nostris, in Bulla Cæna, lib. 2. can. 19. q. 7. num. 2. Cenedo in qq. can. quaest. 4. num. 14. Ortiz in sum. cap. 4. num. 9. Pereira in tract. de manu regis cap. 10. num. 6. Saigado de protect. regia, tom. 2. part. 2. cap. 4. num. 13. Bonacina de legib. disp. 10. quaest. 2. punct. 1. §. 1. num. 12. Cortolanus in Bulla Cæna, excommuni. 19. fol. mibi 355. Grassius in decis. part. 1. lib. 4. cap. 18. num. 152. Nauartus in Manual. cap. 17. num. 83. Belletus in disquis. cler. part. 1. tit. 3. §. 11. num. 1. qui pro hac sententia citat Felinum, Decium, Ioan. Andream, Baldum, Clarum, & alios. vide etiam Homobonum de Exam. Ecol. part. 2. tract. 11. cap. 4. §. 4. suppos. 3. & Pafescium in praxi Episc. p. 2. cap. 4. art. 3. num. 13.

3. At ego amplector hanc sententiam in casibus & cum limitationibus, quas adducit Campanili in diuers. iur. rubr. 4. num. 26. & nouissimè Barbosa in suis collectan. tom. 2. lib. 5. tit. 39. c. 55. num. 5. in fin.

RESOL. CXV.

Quid sentiendum, si non in flagranti crimine, sed nocturno cum armis prohibitis, vel mutato habitu Clericus inuentus sit, an in tali casu Clericus comprehendendi possit?

Et an iudex secularis iure defensionis suæ, aut alterius innocenti, licite comprehendat Clericum non solum in actuali aggressionem crimine patrando, præueniendo illud, sed etiam in crimine parato, ne fugiat, vt præsentetur suo Superiori?

Et an iudices laici possint detinere Clericum in suis carceribus spatio 20. horarum?

Imò si cum possint incontinenti non tradant Clericum iudici Ecclesiastico, an incidant in excommunicationem? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 12. aliàs 11.

§. 1. **N**on posse etiam in tali casu Clericum comprehendendi, putat Megala in 3. p. lib. 3. c. 11. n. 7. Et ratio est validissima: quia in Bulla Cæna excommunicatur

Sup. hoc in Ref. 115. §. Sed dicet, & in Ref. 115. §. & in Ref. 115. & infra in Ref. seq.

Sup. Ref. 115. c. in

Sup. Ref. 115. c. in